

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2026-1108

14.10.2026

Fremtind Livsforsikring AS

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Kollektiv uføredekning – karensklausul – ryggplager – fal. § 19-10.

Forsikrede meldte seg inn i en kollektiv uføredekning med virkning fra 1.3.21. Før innmelding var hen plaget med ryggproblemer, samt fibromyalgi f.o.m. 2019. Ved MR-undersøkelse i september 2021 ble det påvist betydelig degenerasjon med sekundær sponylosthese i ryggen. Foretakets rådgivende lege uttalte at funnene var en type som utvikler seg over lengre tid, og at ryggplagene forsikrede hadde i 2019 i samme område måtte sees i sammenheng med disse funnene. Foretaket avsto krav under henvisning til at forsikrede var kjent med sykdommen eller sykdommens symptomer før innmeldingen, jf. karensbestemmelsen inntatt i forsikringsbeviset. Saken reiste spørsmål om foretaket kunne avslå krav under henvisning til karensbestemmelsen. Nemnda tiltrådte sekretariatets vurdering. De plagene som oppsto våren 2021 sto i sammenheng med forsikredes tidligere ryggplager, og forsikrede var kjent med disse. Nemnda ga foretaket medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede meldte seg inn en kollektiv uføredekning med virkning fra 1.3.21.

I forsikringsbevis datert 26.2.21 var det med uthevet skrift inntatt slik karensklausul:

Særlige begrensninger i Selskapets ansvar ved arbeidsuførhet

Selskapet svarer ikke for arbeidsuførhet som inntreffer innen to år fra det tidspunkt medlemmet omfattes av uføreforsikringen og som skyldes sykdom, lyte eller mén som den forsikrede hadde på inntredelsestidspunktet, og som det må antas at vedkommende kjente til. HIV-smitte anses i denne sammenheng som sykdom. Ved forhøyelse av forsikringssummen gjelder tilsvarende bestemmelser. Toårsfristen regnes da fra den dag, og for den del av forsikringssummen, som ble forhøyet.

Helseopplysninger forut for innmelding.

Forsikrede var helt eller delvis sykmeldt gjennom mesteparten av 2019 med diagnosene lumbal ryggsmerte og fibromyalgi. Sykmeldingene vedvarte ut januar 2020. Av fastlegejournalen fremkommer diagnosene hypertensjon, ryggsmerte lumbalt, fibromyalgi og i mai covid mistanke.

Journaler mm etter innmelding 1.3.21

Sykemeldingsoversikt viser første sykemelding 1.7.21, og deretter en rekke sykemeldinger ut året. Fastlegen noterte i juli 2021 at forsikrede hadde hatt smerter i korsryggen siden våren med utstråling høyre side, og forsikrede ble 100% sykmeldt med hoveddiagnose smerter korsrygg og bidiagnose fibromyalgi.

Det ble gjennomført MR av hofter i september 2021 som viste normale hofteledd, men tendiopati flere steder. MR av rygg tatt samme dag viste betydelig degenerasjon og litt trange forhold nederst i ryggen.

Fastlegen noterte samme måned at forsikrede hadde fått påvist prolaps i nedre del av ryggen med utstråling.

Etter MR var forsikredes hoveddiagnose i stor grad skiveprolaps og bidiagnose fibromyalgi, men er enkelte ganger byttet om, og tidvis også med andre diagnoser.

Den 20.10.21 noterte fastlegen albuesmerter etter en hendelse et par måneder tidligere. Dette igjen resten av året med MR høyre albue i desember som viste tendinose og tegn til små partielle rupturer.

Forsikrede jobbet noe. Forsikrede hadde en rekke sykmeldinger også i 2022, i varierende sykmeldingsgrad og med samme diagnoser. Fra november 2022 fremgår kun diagnoser fibromyalgi og slitenhetssyndrom. Nav innvilget 6.10.22 arbeidsavklaringspenger med 100 % fra 2.9.22.

Forsikrede fremmet krav 12.10.22 og opplyste bl.a.:

Hva er årsaken? Brukt opp sykmeldings perioden nå i september 2022. Trenger lenger tid til å bli frisk. Har fått innvilget AAP fra nav.

Første sykemeldingsdag 01.07.2021 Dato for første legebesøk 03.06.2021

I udatert legeerklæring ved arbeidsuførhet oppga legen diagnosene Rygg skiveprolaps, fibromyalgi, migrene og slitenhetssyndrom.

Fastlege noterte 20.12.22 smerter i korsryggen siden «i vår» på begge sider i L1/L2 nivå.

I legeerklæring ved arbeidsuførhet til foretaket 22.12.22 skrev forsikredes fastlege siden 1983 at årsak til uførhet var "Degenerasjon L/S columna Rotaffeksjon, med første symptomer Våren 2021" og første konsultasjon 1.7.21. Om andre årsaker skrev legen "Ikke direkte, men pas. Har også en fibromyalgi". Videre opplyste legen at forsikrede jobbet delvis.

MR lumbosacralcolumna av 27.1.23 viste i hovedsak uendret tilstand siden MR i 2021.

Foretaket avsto kravet 27.2.23 og la til grunn at forsikrede hadde vært sammenhengende arbeidsufør fra 1.7.21, på grunn av fibromyalgi som forsikrede var kjent med før forsikrede ble medlem av ordningen, og derfor omfattet av karensklausulen i forsikringsbeviset.

Manuellterapeut skrev 15.5.23 at forsikredes hoveddiagnose korsrygg symptomer/ plager med spondylolisthese (fraktur i rygg med glidning) og spinal stenose, både sentralt og foraminalt. Fibromyalgi måtte anses som en bidiagnose.

Av journalnotat fra vikar for fastlege ble det vist til nye ryggplager og behandling for dette i 2021 og senere, og om dette:

Dette pga de sterke smertene. Jeg har ikke på noe tidspunkt i vår tenkt at dette hadde med fibremyalgi å gjøre. Det har ikke vært noe tema. Vi har forholdt oss til MR-beskrivelsen og behandlet med tanke på smertelindring og bedring av funksjon. Når det gjelder behandlingen i 2021 til 2022 så viser jeg til skriv fra behandler, (navn). Slik jeg tolker det er dette 'nye' problemer som har krevet annen og mer intensiv behandling enn det hen har fått før. Det tidligste tidspunktet vi har visst om disse tilstandene var etter MR undersøkelsen 08.09.21. Diagnosene jeg har brukt i vår har vært følgende: Hoveddiagnose:

Lumbago med isjialgi L86, Bidiagnose: Rygg spondylolistese L84, Bidiagnose: Spinal stenose L84. De satte jeg på bakgrunn av klinisk undersøkelse og bildediagnostikken.

Forsikrede påklaget avslaget 22.6.23, og mente at årsaken til uførheten var spondylolisthese som forsikrede ikke var klar over før etter MR i september 2021.

Foretakets rådgivende lege vurderte saken 29.6.23:

Hen er forsikret fra 1.3.21 og er arbeidsufør med ryggsmerter fra 1.7.21. MR av ryggen 8.9.21 viser betydelig degenerative forandringer med spondylolistese og trange forhold i lenderyggen.

Dette er forandringer som utvikler seg over lang tid.

Hen var sykmeldt 6 mndr i tiden februar 2019 til august 2019 med L03 korsrygg symptomer/plager som hoveddiagnose. Det er ytterligere notater om lumbale ryggplager utover høsten 2019.

Det er klart at hen har kjent til ryggglidelse da hen ble med i ordningen - det ble ikke tatt bilder som fremgår av journalen i 2019 - men de degenerative forandringer som beskrives i 2021 har utviklet seg over lengre tid og det er rimelig å se disse funn i sammenheng med den langvarige sykmelding for ryggplager i 2019.

Foretaket fastholdt avslaget 30.6.23 og viste til fibromyalgi, og at ryggplager var en fortsettelse av de tidligere ryggplagene.

Fastlege siden 1996 skrev i erklæring av 31.10.24:

Jeg kan bekrefte at det påviste funnet under MR av L/S-columna tatt 080921 ikke har vært kjent fra før den tid.

Undersøkelsen ble gjort etterat hen hadde belastet ryggen i samband med flytting av stein/jobbing på eiendommen i mai/juni samme år.

Hen anga en ny type smerte som klinisk skilte seg sterkt fra keijnt fibromyalgi.

Fastlege uttalte i erklæring av 21.5.23 at:

Det var ikke fibromyalgien som ble forverret 010721.

Det var da hen fikk spondylolistese/prolaps

Forsikrede har i det vesentlige anført at årsaken til uførhet er ryggplager som oppsto under arbeid med stein på eiendommen til forsikrede. Disse plagene er noe helt annet enn de ryggplagene forsikrede hadde hatt tidligere. Forsikrede var ikke kjent med diagnosen for ryggplagene som er årsak til sykmelding fra sommeren 2021 og videre før forsikrede tok MR i september 2021. Funn som senere er påvist i ryggen kjente forsikrede ikke til, og forsikrede var ikke plaget med slike plager før forsikrede ble meldt inn i ordningen. Forsikrede viser til nye diagnoser for rygg fra sommeren 2021 og til uttalelser fra lege og behandlere. Sykmelding i 2019 skyldtes samlivsbrudd og en større ulykke i familien.

Foretaket har i det vesentlige anført at forsikredes uførhet skyldes fibromyalgi og de samme ryggplager forsikrede var kjent med før innmelding 1.3.21, og som senere ga sammenhengende arbeidsuførhet fra 1.7.21. De påviste degenerative endringer/spondylolistese har utviklet over lang tid og er mest sannsynlig årsak til forsikredes plager i 2019 og senere plager i rygg og uførhet. At diagnose først ble stilt høsten 2021 er uten betydning. Forsikrede var også kjent med så vel fibromyalgi og symptomer på dette før forsikrede ble med i ordningen.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om foretaket kan avslå krav om frivillig uføredekning i kollektiv ordning med grunnlag i karensklausul, jf. forsikringsavtaleloven § 19-10.

Sekretariatet ga ikke forsikrede medhold. I forsikringsbeviset var det inntatt en karensklausul med to års frist som startet å løpe da forsikrede ble medlem av uføreordningen 1.3.21. Sekretariatet kom til at økt arbeidsuførhet inntruffet senere i 2021 var innenfor denne fristen, og at vilkårene for å avslå med grunnlag i karensklausulen var oppfylt. Det vises til MR-undersøkelse av forsikredes rygg i september 2021. Funnene ved MR-undersøkelsen indikerte «[b]etydelig degenerasjon med sekundær spondylolistese» samt forhold i L4/L5 og L5/S1. Foretakets rådgivende lege fant at slike plager utvikler seg over lang tid, og at forsikrede allerede i 2019 hadde ryggproblemer i samme område. Det ble derfor lagt til grunn at plagene som oppsto våren 2021 var en følge av de degenerative endringene som ble påvist under MR-undersøkelsen i september 2021. Når dette legges til grunn, var forsikrede før 2021 kjent med symptomer på

årsaken til ryggplagene som oppstod våren 2021. Sekretariatet fant derfor at foretaket kunne gjøre karensklausulen gjeldende for disse plagene.

Nemnda slutter seg til sekretariatets begrunnelse.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).